

PROCEDURA PRIVIND RAPORTAREA ÎNCĂLCĂRII LEGILOR ȘI PROTECȚIA AVERTIZORILOR ÎN INTERES PUBLIC

Prin avertizarea în interes public se asigură premisele dezvoltării unui nou sistem care să încurajeze atitudinea civică, cu respectarea principiului nesancționării abuzive. Persoanele care semnalează încălcări ale legii sunt protejate împotriva eventualelor represalii din partea celor care încalcă legea și care sunt interesați să păstreze tăcerea.

Principiile care guvernează protecția avertizării în interes public:

- **principiul legalității**, potrivit căruia autoritățile publice, instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat au obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale, prin asigurarea respectării depline, printre altele, a libertății de exprimare și de informare a dreptului la protecția datelor cu caracter personal, a libertății de a desfășura o activitate comercială, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a mediului, a dreptului la o cale de atac eficientă și a dreptului la apărare;
- **principiul responsabilității**, conform căruia avertizorul în interes public are obligația de a prezenta date sau informații cu privire la faptele raportate;
- **principiul imparțialității**, potrivit căruia examinarea și soluționarea raportărilor se fac fără subiectivism, indiferent de convingerile și interesele persoanelor responsabile de soluționarea acestora;
- **principiul bunei administrări**, conform căruia autoritățile publice și instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public, sunt datorate să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență și eficacitate a folosirii resurselor;
- **principiul echilibrului**, conform căruia nicio persoană nu se poate prevala de prevederile prezentei legi pentru a diminua sancțiunea administrativă sau disciplinară pentru o faptă a sa mai gravă care nu are legătură cu raportarea;
- **principiul bunei credințe**, conform căruia este ocrotită persoana care a avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării și că respectivele informații intrau în domeniul de aplicare al prezentei legi.

Avertizarea în interes public (raportarea)

În temeiul legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, cu modificările și completările ulterioare, modalitățile de raportare sunt următoarele:

- a) **Raportarea internă;**
- b) **Raportarea externă.**

Procedura raportării interne

Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează, în principal, prin intermediul canalelor interne de raportare existente. Avertizorul în interes public care efectuează o raportare privind încălcări ale legii poate alege, însă, între canalul intern de raportare și canalul extern de raportare. La alegerea canalului de raportare avertizorul în interes public poate lua în considerare aspecte precum:

- a) Existența riscului de represalii, în cazul raportării prin canalele interne;
- b) Imposibilitatea remedierii încălcării în mod eficace prin intermediul canalelor interne de raportare.

Raportarea se face în scris, pe suport hârtie sau în format electronic, prin comunicare la liniile telefonice sau prin alte sisteme de mesagerie vocală, sau prin întâlnire față în față, la cererea avertizorului în interes public.

Raportarea în scris a încălcărilor legii, care s-au produs sau sunt susceptibile să se producă, se poate face prin următoarele modalități de transmitere:

- a) prin e-mail la adresa electronica dragos.bobu@bobu.pro. Acest canal reprezintă una din modalitățile cele mai sigure pentru primirea raportărilor privind încălcări ale legii și este gestionat doar de către terțul desemnat, în condițiile și în conformitate cu prevederile legale privind protecția avertizorilor în interes public;
- b) prin intermediul serviciilor poștale pe adresa: STAȚIUNEA DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU CREȘTEREA BOVINELOR DANCU, Șoseaua Iași-Ungheni nr.9, localitatea Dancu, jud.Iași. Plicul va fi marcat cu mențiunea ”În atenția persoanei responsabile cu primirea și înregistrarea raportărilor în interes public”;

Raportarea telefonică se face la numărul de telefon 0745.355.664. Persoana desemnată/terțul desemnat are obligația de a documenta raportarea fie **a)** prin efectuarea unei înregistrări a conversației într-o formă durabilă și accesibilă, sub rezerva consimțământului avertizorului în interes public; fie **b)** printr-o transcriere completă și exactă a conversației.

În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică în care conversațiile nu pot fi înregistrate, persoana desemnată/terțul desemnat are obligația de a întocmi un proces-verbal de transcriere completă și exactă a conversației. Persoana desemnată/terțul desemnat oferă avertizorului în interes public posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal al conversației, prin semnarea acestuia.

Raportarea prin comunicare față-în-față se face direct persoanei desemnate/terțului desemnat. În acest caz, în care avertizorul în interes public solicită ca raportarea să aibă loc în prezența persoanei desemnate/terțului desemnat, aceasta din urmă are obligația de a întocmi un proces-verbal într-o formă durabilă și accesibilă, sub rezerva consimțământului avertizorului în interes public. Persoana desemnată oferă avertizorului în interes public posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal, prin semnarea acestuia. În cazul în care avertizorul în interes public nu își exprimă consimțământul pentru transcrierea sau înregistrarea conversației, acesta este îndrumat să raporteze în scris, pe suport hârtie, persoanei desemnate/terțului desemnat, sau în format electronic, la adresa de poștă electronică dedicată.

Persoana desemnată/ terțul desemnat, precum și mijloacele de raportare, trebuie aduse la cunoștința fiecărui angajat, prin afișare pe pagina de internet a instituției și prin afișare la sediu, într-un loc vizibil și accesibil. Conducerea STAȚIUNII DE CERCETARE SI DEZVOLTARE PENTRU CREȘTEREA BOVINELOR DANCU, în calitate de angajator, trebuie să se asigure că, în orice moment, cel puțin un mijloc de raportare este accesibil.

Procedura raportării externe

Avertizorii de interes public care doresc să raporteze încălcări ale legii și aleg să folosească canalul extern, o pot face contactând **Agencia Națională de Integritate**, prin următoarele modalități:

- a) online, pe Platforma Avertizori (<https://avertizori.integritate.eu/>);
- b) prin e-mail la adresa avertizari@integritate.eu;
- c) telefonic, la numărul 0372.069.869 selectând tastele 1 (Selectare lb. română), 0 (Acord înregistrare conversație), 3 (Direcția Avertizori în interes public). Conversațiile vor fi înregistrate automat;
- d) prin intermediul serviciilor poștale la adresa A.N.I. din Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 15, Cod poștal 010661, Sector 1, București – România – În atenția Direcției Avertizori în interes public;
- e) personal, prin prezența la sediul A.N.I. (cu programare prealabilă efectuată la adresa de e-mail avertizari@integritate.eu).

Conținutul raportărilor

Raportarea unei încălcări a legii trebuie să cuprindă cel puțin următoarele elemente: numele și prenumele;

- a) datele de contact ale avertizorului în interes public,
- b) contextul profesional în care au fost obținute informațiile,
- c) persoana vizată, dacă este cunoscută,
- d) descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii,
- e) probele în susținerea raportării;
- f) data și semnătura, după caz.

Prin excepție, raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnătura avertizorului în interes public (anonimă) se examinează și se soluționează în măsura în care conține suficiente indicii referitoare la încălcări ale legii. Persoana care raportează încălcări ale legii în mod anonim nu poate fi înștiințată cu privire la înregistrarea raportării, progresul înregistrat și modalitatea de soluționare.

Evidența raportărilor

Raportările privind încălcări ale legii se înscriu într-un registru, care cuprinde următoarele:

- a) data primirii raportării;
- b) numele și prenumele;
- c) datele de contact ale avertizorului în interes public;
- d) obiectul raportării și modalitatea de soluționare.

Registru se ține și în format electronic, iar persoana desemnată/terțul desemnat are obligația de a menține statistici cu privire la raportările care privesc încălcări ale legii.

Evidența tuturor raportărilor primite se păstrează 5 ani cu respectarea cerințelor privind confidențialitatea. După expirarea perioadei de păstrare de 5 ani, acestea se distrug, indiferent de suportul pe care sunt păstrate.

Circuitul documentelor. Responsabilități

Lista și proveniența documentelor utilizate în vederea soluționării sesizării avertizorului în interes public:

- a) raportarea avertizorului;
- b) proces verbal de consemnare (pentru raportările telefonice sau față-în-față);
- c) adresa de confirmare a primirii sesizării și, dacă este cazul, solicitarea de completare a raportării;
- d) adresa de informare a avertizorului în interes public cu privire la modalitatea de soluționare a raportării;

e) adresa de informare a Directorului General cu privire la modalitatea de soluționare a raportării¹

- Persoana desemnată/terțul desemnat gestionează modalitățile de primire a raportărilor astfel încât să fie protejată confidențialitatea identității avertizorului în interes public și a oricărei părți terțe menționate în raportare și să se împiedice accesul la raportare al personalului neautorizat;
- Persoana desemnată/terțul desemnat înscrie în registrul electronic raportarea înaintată de avertizorul în interes public;
- Persoana desemnată/terțul desemnat transmite confirmarea primirii raportării, printr-o adresă scrisă, în termen de maxim 7 zile calendaristice; dacă este cazul, solicită avertizorului în interes public completarea raportării în interes public în termen de 15 zile;
- Ulterior înregistrării raportării, respectiv transmiterii confirmării înregistrării raportării către avertizorul în interes public, persoana desemnată/terțul desemnat va proceda la efectuarea unei prime examinări a raportării în cauză, sub aspectul îndeplinirii prevederilor art. 2, art. 5 alin. (3) și art. 6 din Legea nr. 361/2022;
- Persoana desemnată/terțul desemnat va efectua cu diligență acțiunile subsecvente necesare soluționării raportărilor;
- Persoana desemnată/terțul desemnat informează avertizorul în interes public cu privire la stadiul acțiunilor subsecvente, în termen de cel mult 3 luni de la data confirmării de primire sau, în cazul în care nu i s-a confirmat primirea raportării, de la expirarea termenului de 7 zile, precum și, ulterior, ori de câte ori sunt înregistrate evoluții în desfășurarea acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora;
- Persoana desemnată/terțul desemnat informează Directorul STAȚIUNII DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU CREȘTEREA BOVINELOR DANCU cu privire la modalitatea de soluționare a raportării;
- Persoana desemnată/terțul desemnat, după efectuarea analizei raportării, sesizează comisia de disciplină a STAȚIUNII DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU CREȘTEREA BOVINELOR DANCU și/sau instituțiile abilitate;
- Persoana desemnată/terțul desemnat furnizează informații clare și ușor accesibile privind procedurile de raportare externă către autoritățile competente și, după caz, către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii Europene;
- Persoana desemnată/terțul desemnat informează avertizorul în interes public cu privire la modalitatea de soluționare a raportării;

Obligația de a păstra confidențialitatea

Personalul cu atribuții privind gestionarea corespondenței **nu vor deschide plicurile** marcate cu mențiunea *În atenția persoanei responsabile cu primirea și înregistrarea raportărilor în interes public*. Această corespondență va fi repartizată de îndată către persoana desemnată/terțul desemnat cu soluționarea avertizărilor în interes public;

¹ Aceasta are caracter confidențial și va fi avizată și returnată persoanei desemnate/terțului desemnat, spre arhivare.

Persoana desemnată/terțul desemnat să soluționeze raportarea are obligația de a nu dezvălui identitatea avertizorului în interes public și nici informațiile care ar permite identificarea directă sau indirectă a acestuia, cu excepția situației în care are consimțământul expres al acestuia. Prin excepție, identitatea avertizorului în interes public și orice altă informație pot fi divulgate numai în cazul în care acest lucru este o obligație impusă de lege, cu respectarea condițiilor și a limitelor prevăzute de aceasta. În acest caz, avertizorul în interes public este informat anterior, în scris, cu privire la divulgarea identității și a motivelor divulgării datelor confidențiale în cauză. Obligația nu există în cazul în care informarea ar periclita investigațiile sau procedurile judiciare. Informațiile din cuprinsul raportărilor care constituie secrete comerciale nu pot fi utilizate sau divulgate în alte scopuri decât cele necesare soluționării raportării.

Obligația de a păstra confidențialitatea nu există în cazul în care avertizorul în interes public a dezvăluit în mod intenționat identitatea sa în contextul unei divulgări publice. Obligația de a păstra confidențialitatea se menține și în cazul în care raportarea ajunge din eroare la o altă persoană/ structură din cadrul instituției, alta decât persoana desemnată. În acest caz, raportarea este înaintată, de îndată, persoanei/ structurii desemnate.

Persoana desemnată/terțul desemnat cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor, este independent în exercitarea acestor atribuții. Persoana desemnată/terțul desemnat va acționa cu imparțialitate și va completa și semna un Angajament de confidențialitate.

Divulgarea publică

Avertizorul în interes public care divulgă public informații privind încălcarea legii beneficiază de protecție în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

a) A raportat mai întâi intern și extern sau direct extern, însă consideră că nu au fost dispuse măsuri corespunzătoare într-un termen rezonabil, care să nu depășească 3 luni sau, în cazuri justificate, 6 luni de la primirea raportării, precum și ori de câte ori sunt înregistrate evoluții în desfășurarea acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora;

b) Are motive întemeiate să considere că:

b.1. Încălcarea poate constitui un pericol iminent sau evident pentru interesul public sau riscul unui prejudiciu care nu mai poate fi remediat;

sau

b.2. În cazul raportării externe există un risc de represalii sau o probabilitate redusă ca încălcarea să fie remediată în mod eficace având în vedere circumstanțele specific ale raportării. Sesizarea privind încălcarea legii, prin divulgare publică, poate fi adresată presei, organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale, organizațiilor neguvernamentale, comisiilor parlamentare sau prin punerea la dispoziție în orice mod în spațiul public al informațiilor referitoare la încălcări ale legii.

Măsuri de protecție

Pentru a beneficia de măsurile de protecție, avertizorul în interes public trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:

a) Să facă parte din categoriile de persoane prevăzute de art.2 și art.20 alin.(3) din Legea 361/2022² și să fi obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;

² Cum ar fi, dar fără a se limita la: personalul salariat, acționarii și persoanele care fac parte din organele de administrare, de conducere sau de supraveghere ale unității, voluntarii și stagiarilor remunerați sau neremunerați, subcontractanții, furnizorii, orice persoană care lucrează sub supravegherea și conducerea unității.

- b) Să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;
- c) Să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică;

Gestionarea tuturor raportărilor se realizează cu păstrarea confidențialității asupra identității avertizorului în interes public și a informațiilor care ar permite identificarea directă sau indirectă a acestuia, cu excepția situației în care avertizorul își exprimă consimțământul expres în vederea divulgării acestor informații, excepție fiind situația în care acest lucru reprezintă o obligație impusă de lege, caz în care avertizorul fi notificat, în scris, anterior divulgării, cu privire la divulgarea identității și a motivelor divulgării datelor confidențiale în cauză.

Normele privind protecția identității aplicabile avertizorilor în interes public se aplică și persoanei vizate, precum și facilitatorilor, persoanelor terțe care au legături cu avertizorul în interes public, persoanelor juridice deținute de către avertizorul în interes public sau pentru care acesta lucrează sau cu care are alte tipuri de raporturi profesionale, avertizorul în interes public anonim sau care efectuează raportări către instituțiile, organele sau agențiile competente ale Uniunii Europene.

Identitatea persoanei vizate este protejată cât timp sunt în desfășurare acțiunile subsecvente raportării sau divulgării publice, cu excepția cazului în care, ca urmare a soluționării raportării sau divulgării, se constată că persoana vizată nu este vinovată de încălcările legii ce au făcut obiectul raportării sau divulgării. Persoanele vizate au dreptul la apărare, inclusiv dreptul de a fi ascultate și dreptul de acces la propriul dosar.

În scopul protejării împotriva represaliilor, este exonerat de răspunderea încălcării unor eventuale dispoziții legale sau contractuale privind divulgarea de informații avertizorul în interes public care efectuează o raportare sau divulgare publică a unor informații privind încălcări ale legii. Avertizorul în interes public nu răspunde pentru raportarea sau divulgarea publică a unor astfel de informații, cu condiția să fi efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile prezentei legi și să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii.

Avertizorul în interes public care dobândește sau accesează date și informații de care are cunoștință în virtutea atribuțiilor de serviciu sau a raporturilor de muncă nu răspunde dacă accesarea sau dobândirea are ca scop raportarea sau dezvăluirea publică a unei încălcări a legii, iar raportarea sau divulgarea publică s-a efectuat în condițiile prezentei legi. Totuși, poate fi angajată în condițiile dreptului comun răspunderea avertizorilor în interes public pentru acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau divulgarea publică sau care nu sunt necesare pentru dezvăluirea unei încălcări a legii.

Nu poate fi anagajată răspunderea ca urmare a raportărilor sau a divulgărilor publice efectuate în condițiile prezentei proceduri a avertizorului în interes public și a celorlalte persoane protejate de lege în cadrul procedurilor judiciare care vizează încălcări precum încălcarea dreptului la imagine, încălcarea drepturilor de autor, încălcarea secretului profesional, încălcarea normelor de protecție a datelor, divulgarea secretelor comerciale sau acțiunile în despăgubire. Avertizorul în interes public are dreptul să invoce respectiva raportare sau divulgare publică pentru a urmări închiderea cauzei, cu condiția să fi avut motive întemeiate să considere că raportarea sau divulgarea publică a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii, în temeiul legii.

În cazul în care o persoană raportează sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii în condițiile prezentei legi și aceste informații includ secrete comerciale, o astfel de raportare sau divulgare publică este considerată legală în condițiile art. 3 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2019 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate care constituie secrete comerciale împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Avertizorul în interes public și celelalte persoanele protejate de lege care au efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile legii au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit ca urmare a raportării sau divulgării publice.

Interdicția represaliilor

Este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor de interes public, amenințări cu represalii sau tentative de represalii, în special care privesc:

- a) orice suspendare a contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu;
- b) concedierea sau eliberarea din funcția publică;
- c) modificarea contractului de muncă sau a raportului de serviciu;
- d) reducerea salariului și schimbarea programului de lucru;
- e) retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă sau în funcția publică și a dezvoltării profesionale, inclusiv prin evaluări negative ale performanței profesionale individuale, inclusiv a funcționarilor publici, sau prin recomandări negative pentru activitatea profesională desfășurată;
- f) aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare;
- g) constrângerea, intimidarea, hărțuirea;
- h) discriminarea, crearea unui alt dezavantaj sau supunerea la un tratament inechitabil;
- i) refuzul de a transforma un contract de muncă pe o perioadă determinată într-un contract de muncă pe durată nedeterminată, în cazul în care lucrătorul a avut așteptări legitime că i s-ar oferi un post permanent;
- j) refuzul de a reînnoi un contract de muncă pe o perioadă determinată sau încetarea anticipată a unui astfel de contract;
- k) cauzarea de prejudicii, inclusiv la adresa reputației persoanei în cauză, în special pe platformele de comunicare socială, sau pierderi financiare, inclusiv sub forma pierderii oportunităților de afaceri și a pierderii de venituri;
- l) includerea pe o listă sau într-o bază de date negativă, pe baza unui acord sectorial sau la nivel de industrie, formal sau informal, care poate presupune că persoana în cauză nu își va găsi, în viitor, un loc de muncă în respectivul sector sau în respectiva industrie;
- m) rezilierea unilaterală extrajudiciară a unui contract pentru bunuri sau servicii, fără a fi îndeplinite condițiile în acest sens;
- n) anularea unei licențe sau a unui permis;
- o) solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice sau medicale.

La cererea avertizorului în interes public cercetat disciplinar, în termen de maximum un an de la data raportării, baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită pe parcursul procedurii disciplinare.

Contestarea măsurilor luate ca represalii

Avertizorul în interes public poate contesta măsurile prevăzute la interdicția represaliilor printr-o cerere adresată instanței competente, în funcție de natura litigiului, în a cărei circumscripție

teritorială acesta își are domiciliul.

La solicitarea avertizorului în interes public cercetat disciplinar ca urmare a raportării interne, externe sau divulgării publice, comisia de disciplină are obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau un reprezentant al angajaților, după caz. Anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a instituției, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.

Clasarea raportării interne

Raportarea se clasează atunci când:

- nu cuprinde elementele prevăzute în secțiunea **Conținutul raportărilor**, altele decât datele de identificare a avertizorului în interes public,
- persoana desemnată/terțul desemnat a solicitat completarea acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită.

Soluția de clasare se comunică avertizorului în interes public, cu indicarea temeiului legal;

În cazul în care o persoană face mai multe raportări cu același obiect, acestea se conexează, avertizorul în interes public urmând să primească o singură informare. Dacă după trimiterea acesteia se primește o nouă raportare cu același obiect, fără a prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită, acesta se clasează.

Persoana desemnată/terțul desemnat cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor poate decide încheierea procedurii dacă după examinarea raportării se constată că este o încălcare în mod clar minoră și nu necesită acțiuni subsecvente suplimentare, altele decât încheierea procedurii. Această prevedere nu aduce atingere obligației de a păstra confidențialitatea, de a informa avertizorul în interes public și nu aduce atingere nici altor obligații sau altor proceduri aplicabile de remediere a încălcării raportate. Soluția de clasare se comunică avertizorului în interes public, cu indicarea temeiului legal.